

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

nota

Parafenroute

Aanleiding

De Europese Commissie heeft op 5 juli het pakket voedsel- en biodiversiteit gepresenteerd. In dat pakket zitten onder andere voorstellen voor plantaardig uitgangsmateriaal en voor bosbouwkundig uitgangsmateriaal.

Het doel van de Europese Commissie voor beide voorstellen is het uniformeren van de bestaande verkeersrichtlijnen voor plantaardig uitgangsmateriaal en bosbouwuitgangsmateriaal en de regelgeving in lijn brengen met de Europese strategieën, voortkomend uit de Green Deal.

Het bijgevoegde fiche betreft het voorstel voor de herziening van de verkeersrichtlijnen voor bosbouwkundig uitgangsmateriaal. De richtlijn is omgezet in een verordening.

Over het voorstel voor plantaardig uitgangsmateriaal, en de overige voorstellen wordt u separaat geïnformeerd.

Advies

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de kabinetspositie ten aanzien van het BNC-fiche.

Kernpunten

- De Europese Commissie heeft op 5 juli 2023 de mededeling "Ensuring resilient and sustainable use of EU's natural resources" (COM(2023) 410) gepresenteerd.
- In deze mededeling wordt een aantal wetgevende voorstellen aangekondigd en toegelicht die moeten bijdragen aan het duurzaam gebruik van de essentiële natuurlijke hulpbronnen in de EU alsmede de weerbaarheid van het Europese voedselsysteem en de landbouwsector.

Ontvangen BPZ

- De algemene lijn met betrekking tot de mededeling en het pakket is positief omdat de voorstellen belangrijke, door Nederland gewenste onderdelen bevat en Nederland er naar verwachting goed mee uit de voeten kan.
- De voorstellen worden ieder onafhankelijk in BNC-fiches toegelicht.
- het voorstel over het in de handel brengen van bosbouwkundig uitgangsmateriaal betreft een revisie van de bestaande Richtlijn (1999/105/EC) die gaat over de productie van en het handelen in bosbouwkundig teeltmateriaal.
- Het voorstel is grotendeels een voortzetting van de huidige regelgeving en lijkt een logische verbetering hiervan.
- De belangrijkste wijzigingen betreffen onder andere:
 - o Meer harmonisatie door het vervangen van de richtlijn door een verordening
 - o Een nationaal noodplan ('contingency plan')
 - o Aandacht voor duurzaamheidsdoelen
 - o Digitale mogelijkheden (bijvoorbeeld digitale certificaten)
- Aandachtspunten zijn onder andere het onderscheid tussen definities die bepalen voor welke doeleinden het materiaal wordt gebruikt (en daarmee de reikwijdte van de verordeningen) en de invulling van een door de overheid op te stellen rampenplan.
- Een ander aandachtspunt betreft het feit dat er geen bepalingen opgenomen zijn over voorwaarden voor niet-bosbouwkundige doeleinden. Vanuit de kwekerijsector is aangegeven dat hierdoor een ongewenste parallelle markt blijft bestaan.
- Voorgesteld wordt om positief over dit voorstel te oordelen omdat het voorstel knelpunten in de huidige regelgeving adresseert en het o.a. bijdraagt aan het behalen van de Europese en Nederlandse doelen op het terrein van herstel en uitbreiding van bossen (o.a. ondergebracht in het klimaatakkoord en de Nationale Bossenstrategie).

Toelichting

Mededeling

De voorstellen vallend onder de mededeling passend binnen de "Green deal" en "Farm to fork"-strategie en vormen een aanvulling op de voorstellen die reeds zijn aangenomen in dat kader, zoals de Europese Klimaatwet, of nog in behandeling zijn zoals de natuurherstelwet. Naast het onderhavige voorstel bestaat het pakket uit nog 4 wetgevende voorstellen zijnde een (gerichte) herziening van de kaderrichtlijn afvalstoffen, de herziening van de verordening aangaande nieuw genomische technieken, een richtlijn voor bodem-monitoring en weerbaarheid en een verordening voor plantaardig uitgangsmateriaal. De voorstellen worden vergezeld van communicatie over het duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Het pakket wordt ten algemene positief ontvangen. Verwacht wordt dat het voorstel met betrekking tot de nieuwe genomische technieken zal leiden tot maatschappelijke en politieke discussie. U wordt hiervoor verwezen naar het debetreffende fiche.

Voorstel met betrekking tot het in de handel brengen van bosbouwkundig teeltmateriaal

Goed bosbouwkundig teeltmateriaal is van groot belang omdat bossen een essentiële rol spelen in het behalen van de Europese klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen. Hiervoor is kwalitatief genetisch materiaal van essentieel belang, zodat de juiste boom op de juiste plek geplant wordt en daarmee genetisch diverse en klimaatadaptieve bossen aangeplant worden. Het huidige stelsel werkt goed, maar kent een aantal onduidelijkheden en tekortkomingen. Zo zijn er verschillen tussen lidstaten bij de implementatie van de regelgeving. Ook zijn de bestaande bepalingen verouderd in het licht van de huidige digitale mogelijkheden en wetenschappelijke technieken en weinig gericht op de opgaven gericht op de bescherming van biodiversiteit en behoud van genetische diversiteit.

Deze doelen van het voorstel passen binnen de Green Deal van de Europese Commissie en dragen bij aan de Klimaat- en de Biodiversiteitsstrategie, waaronder de EU Bosstrategie, en aan de Europese Digitaliseringsstrategie.

Het voorstel zal naar verwachting leiden tot meer efficiëntie voor professionele marktdeelnemers en de competente autoriteiten, vanwege bijvoorbeeld de mogelijkheid voor professionele marktdeelnemers om zelf officiële labels te kunnen printen (onder toezicht van de autoriteiten). Ook mogelijkheden om digitaal te registreren en certificeren dragen hier aan bij. De voorgestelde nationale rampenplannen verzekeren dat er ook voor gebieden die door o.a. ziekten en plagen en bosbranden zijn aangetast voldoende genetisch waardevol teeltmateriaal beschikbaar is, en dat voorkomen wordt dat in deze situaties ongeschikt, of teeltmateriaal van lage kwaliteit gebruikt wordt.

De financiële consequenties voor de Rijksoverheid en de sector zullen naar verwachting zeer beperkt zijn. Ook wordt vooralsnog niet voorzien dat de administratieve lasten overall zullen toenemen. Dit hangt echter af van de nadere uitwerking van het voorstel in gedelegeerde en uitvoeringshandelingen.

Politieke context

Gelet op de demissionaire staat van het kabinet, zal het een open kwestie voor de Tweede Kamer zijn. Het voorstel met betrekking tot bosbouwkundig uitgangsmateriaal zal naar verwachting positief worden ontvangen. Er is sprake van een voortzetting van bestaand beleid waarbij enkele knelpunten worden opgelost en het voorstel bijdraagt aan de uitvoering Europese en Nederlandse doelen op het terrein van herstel en uitbreiding van bossen. Verwacht wordt dat de mededeling eveneens ten algemene goed zal worden ontvangen. Wel wordt verwacht dat het voorstel met betrekking tot de nieuwe genomische technieken enige maatschappelijke en politieke weerstand zal opleveren. Dit wordt nader toegelicht in het fiche over dit specifieke voorstel.

Europees krachtenveld

De meeste Europese lidstaten hebben zich tijdens de Landbouw- en Visserijraad van 25 augustus jl. positief-kritisch over het voorstel voor bosbouwkundig

uitgangsmateriaal uitgesproken. Men is tevreden met de accenten op duurzaamheid en diversiteit, maar kritisch op eventuele lastenverzwaring.

Uitvoerende Diensten en Bedrijfsleven

Het voorstel met betrekking tot het bosbouwkundig uitgangsmateriaal is, met het oog op uitvoerbaarheid en mogelijke impact op deze stakeholders, besproken met vertegenwoordigers van onder andere Staatsbosbeheer, LTO, de keuringsdienst Naktuinbouw, de WUR en EFNA (European Forest Nursery Association, waarbij veel Nederlandse kwekers zijn aangesloten). De eerste reacties zijn positief maar aandacht wordt gevraagd voor het ook onder dit voorstel kunnen voortbestaan van een parallelle markt in uitgangsmateriaal. Tijdens de behandeling in raads werkgroepen zal het overleg met deze partijen worden voortgezet.